

ЧОМУ УКРАЇНА НЕ ПОЛЬЩА?

У Польщі є те, чого не вистачає Україні, але може бути реалізовано: ефективна діяльність держмонополій, високий рівень переробки в аграрному секторі та розвинений ринок рітейлу.

Додайте до цього ємкий внутрішній ринок збуту та вільні експортні можливості завдяки членству в ЄС – і отримаєте рецепт домінування Польщі в рейтингу.

У компанії Deloitte порахували дохід усіх компаній, що працюють на ринках країн умовного регіону Центральна Європа – від Естонії до Сербії, включаючи Україну, але без Росії, – і склали рейтинг найбільших – DeloitteCentralEuropeTop 500.

Виявилось, що компанії з України в ньому – на третій ролях. Наприклад, кожна третя фірма з цього списку – з Польщі (167 компаній), кожна шоста – з Чехії (84) і лише кожна десята – з України (50).

Якщо врахувати, що польська економіка тримається на дрібному й середньому бізнесі, який до рейтингу не потрапив, а українська – на великому, який у рейтингу представлений, то розмір прірви між нашими економіками можна уявити. Особливо вражає порівняння доходів польських і українських державних компаній.

Що ж це за компанії, які дозволяють польській економіці доминувати в Центральній Європі? У верхній частині все майже як у нас: там правлять бал державні монополії та гравці енергетичного ринку PKN Orlen, Lotos, PGE, правда, з іншими доходами.

Три найбільші польські компанії дають сумарний дохід 39,8 млрд. євро, тоді як українська трійка – «Метінвест», «Нафтогаз» і «Енергоринок» – 26,4 млрд. євро. Але якщо в розрізі великих корпорацій перевага Польщі над Україною чітко окреслено, то далі за списком це домінування набуває неймовірних форм.

Наприклад, у польського виробника молока компанії Mlekovita (312-е місце рейтингу) дохід більше, ніж у «Вугілля України» (329-е), «Укртелекому» (389-е) і Нікопольського феросплавного заводу (394-е). Це при тому, що молочники ганебно програють ще одній польській компанії – виробнику м'яса Animex (243-е).

Можна було б подумати, що Mlekovita – це монополіст польського АПК, але ні – їм на п'яти наступає інший молокозавод – Mlepol (346 місце). І Animex далеко не єдині на ринку, тому що польських м'ясників у списку вистачає.

86-е місце рейтингу займає польська державна лісова компанія LasyPanstwowe, 111-е – польська пошта.

Дохід кожної з цих компаній перевищує виручку холдингу Дмитра Фірташа Ostchem (117-е місце), який об'єднує кілька великих виробників азотних добрив і оголосив про намір створити холдинг світового рівня, «Енергоатому» (125-е місце) і навіть ключового активу мільярдера Костянтина Жеваго компанії Ferrexpo, яка володіє одним з найбільших запасів залізної руди у світі (155-е).

Але чи чув хтось що-небудь про прибутки нашого Держліссу? У будь-якому випадку, в топ-500 його немає і, мабуть, з'явиться він там нескоро. Доходи Укрпошти відомі, але їх наводити просто соромно. Між іншим, чеська пошта, що працює на ринку, де вчетверо менше населення, в рейтингу присутня.

Єдиний сектор, в якому українські компанії змогли скласти гідну конкуренцію сусідам, – це АПК. Тут ніби все нормально, тому що в першій п'ятірці одразу три вітчизняні агрохолдинги – «Кернел», «Нібулон» і «Миронівський хлібопродукт».

Проте впадає в очі, що крім українців класичні агрохолдинги в рейтинг делегувала тільки Румунія (дві компанії) та Польща (одну), тоді як переробників значно більше.

Наприклад, єдина українська компанія, яка може потрапити в розряд агропереробки, – найбільший виробник курятини МХП – значно програє польському виробникові пива KompaniaPiwowarska (182-е) і лише трохи випереджає іншу пивну компанію – Zywiec, та й то завдяки катастрофічно поганому року для останньої.

Невже польське пиво таке смачне і знамените? А виробник овочів Kruszowice має більший валовий дохід, ніж ще недавно державний гігант «Хлібінвестбуд» з його величезною кількістю елеваторів.

Значна частина серед інших представлених у рейтингу 167 польських компаній є «дочками» західних фірм – переважно німецьких. Те ж саме стосується й Чехії. Серед представників України такі майже відсутні – за винятком однієї-двох.

Це свідчить про тотальну нестачу інвестицій в українській економіці, яка здатна триматися тільки на спадщині радянської індустріалізації. Ще один чинник, який тягне українські компанії на дно рейтингу, особливо ті, що працюють на внутрішній ринок, – це перерахунок виручки в євро й низька купівельна спроможність громадян.

Ігор ГОШОВСЬКИЙ, «Економічна правда»